

Ovadb katoliške duhovščine — baza za »službena premeščanja.«

»Premeščanja po službeni potrebi«, ki so jih sedaj izvršili po čl. 71., so protizakonita, ker kake službene potrebe tu ni bilo, temveč so ta premeščanja zgolj akt političke maščevalnosti, zato so to navadna protizakonita kazenska premeščanja, brez disciplinarne preiskave.

Kot prve žrtve premeščanja so po čl. 71. nasilno premestili šolskega upravitelja Cirila Dequala iz Dvora v Ambruse, učitelja Josipa Špenka iz Komende v Šoštanj in go. Angelo Gregorič-Mandelj iz Most na Barje.

Prvi dve premestitvi sta se izvršili zaradi ovadb katoliške duhovščine, zadnja je protežijsko partizansko delo. Prvi je bil premeščen na zahtevo dekana, drugi na zahtevo župnika in kaplana.

Proti učitelju Josipu Špenku je župnik napravil sledečo ovadbo:

Štev. 72.

Okrajnemu šolskemu svetu
v Kamniku.

O tukajšnjem učiteljstvu imamo te-le pritožbe v verskem pravem oziru:

1. Na praznik sv. Rešnjega Telesa sta se učiteljci N. N. in N. N. v cerkvi tako razgovarjali, da so se ljudje čudili in pohujševali, kako, da se že ne moreta dovolj nagovoriti.

2. Med procesijo so se tako pogovarjali med seboj učiteljica N. N., učitelj Špenko in N. N., da so se odraščeni in mladina zgražali nad takim nadzorovanjem šolskih otrok.

3. Učiteljica N. N. je prišla ta dan v cerkev razgaljena kakor na kak gospodski bal: sicer pa tudi v šolo hodi spodtikljivo napravljena.

4. V cerkvi je bil vzpored procesije oznanjen nedeljo poprej, a tukajšnje učiteljstvo ga je samovoljno spremenilo v toliko, da ni pustilo deklic, ki bi potrešale cvetje, bližje pred sv. Rešnje telo, ampak jih je imelo daleč spredaj. Tega do sedaj še ni bilo.

5. Ko je učiteljica N. N. dne 23. t. m. spravila med šolarje debato o zadnjem »Domoljubu«, je rekla, da je obisk, ali neobisk božje službe njena zasebna reč. Seveda ni cerkvena zapoved nič ne briga! Imenovanih učiteljskih sploh ni nikoli k nedeljski ali prazniški službi božji. In to naj so učiteljice in vzgojiteljice katoliških otrok!

Prosimo remedure.

Župni urad v Komendi, dne 24. junija 1924.

Val. Bernik, župnik m. p.

Take ovadb so podlaga preganjanju in premeščanju članov UJU »po službeni potrebi«.

Gospa Ang. Gregorič-Mandelj se je pa morala umakniti s svojega službenega mesta iz političko strankarskih ozirov, da so namestili na njeno mesto partizanko z 2 službenimi leti, da si ima gospa Gregorič že 18 služb. let.

Klerikalno ljudstvo se poteza za najpredno učiteljstvo.

Najznačilnejši pojav, kako premešča sedanji režim učiteljstvo proti volji ljudstva, je slučaj upravitelja Cirila Dequala.

Ko je ljudstvo zaznalo za to premeščenje, je šel klerikalni župan in klerikalna deputacija do vodstva klerikalne političke stranke, t. j. SLS in je protestirala proti premeščanju ter se je zavzemala za svojega učitelja.

Ista deputacija je tudi šla k prosvetni upravi v Ljubljani in se je izrekla proti premestitvi.

To je najboljši dokaz, da se persekucije nad učiteljstvom vrše proti volji naroda in le na zahtevo in po inicijativi katoliške duhovščine, ki v največjih slučajih sama ščuva ljudstvo proti šoli in učiteljstvu.

Vpliv klerikalne učiteljske organizacije in duhovščine.

Najznačilnejši pojav sedanje prosvetne politike je ta, da niti klerikalna učiteljska organizacija nima toliko vpliva v prosvetni politiki, kakor jo ima duhovščina. Slomškova zveza je le smešna figura, ki jo izrablja klerikalna stranka za štafajo in opredo, vse odločilno delo pa gre potom duhovščine in po njeni volji.

Slomškova zveza je izdala sicer denunciationski oklic, ki smo ga priobčili v zadnji številki, a vodilni krogi gredo ponajveč preko nje in se ozirajo zgolj na duhovščino in njena ovaduška poročila, ki prekašajo ona Slomškove zveze.

To je najkarakterističnejši pojav sedanje klerikalne prosvetne politike.

Anarhija prvega reda v prosveti.

Danes je zavlada pod klerikalnim prosvetnim režimom v prosvetni upravi prava anarhija. Službena pot ne odloča nič. Niti od klerikalne stranke same po-

stavljene šef prosvete ne odloča pri posameznih vprašanjih. Preko šolskih referentov in preko nadzornikov odločajo o usodi učiteljstva in šolstva najstrastnejši partizani, ki kot kurirji ministra prosvete prenašajo svoje partizanske predloge iz Ljubljane v Beograd in zopet iz Beograda v Ljubljano, kjer jih »uradno« objavljajo v glavnem klerikalnem glasilu »Slovenec«. Ob začetku šolskega leta ne ve učiteljstvo na katera službena mesta naj gre, okrajni šolski nadzorniki ne smejo uradovati, ker klerikalni ekspozenti, navadni gospodarski referenti premeščajo učiteljstvo in jim ustno dajejo ukaze, za katere izvejo nadzorniki šele po izvršenih dejanjih. Korupcija je v cvetu!

Ni čuda, če je prišlo potem tako daleč, da se klerikalni šolski voditelji, ki so že zdavna razrešeni službe in že prejemajo akontacijo na penzijo, upirajo izročiti šolsko vodstvo nominiranemu nasledniku; če prepotentno in protizakonito še vedno uradujejo in podpisujejo akte, kakor je to slučaj Jeglič in Cepuder v Ljubljani.

In s kakim uradnim dokumentom se izkazuje kot upravičena v to — s privatnim pismom šefa ministra prosvete, izdanega preko neposrednega prosvetnega šefa in preko zakona.

Ali ni to anarhija?!

Usodne udarce izročitve prosvetnega resorta iz svojih rok bodo spoznali napredni krogi v vladi šele tedaj, ko bo prepozno. Imamo zavest, da smo jih opozorili pravočasno na posledice!

Potek IV. državne skupščine UJU v Dubrovniku 24., 25. in 26. avg. 1924.

SIJAJNI SPREJEM JUGOSLOVENSKEGA UČITELJSTVA V DUBROVNIKU. — POZDRAVI OFICIALNIH ZASTOPNIKOV. — POZDRAVI KATOLIŠKE IN PRAVOSLAVNE DUHOVŠČINE. — ČLANSTVO SE JE DVIGNILO ZA 19 NOVIH DRUŠTEV IN 1000 NOVIH ČLANOV. — NA HRVATSKEM NAD 400 NOVIH ČLANOV. — NAD 2/3 VSEGA UČITELJSTVA JE ORGANIZIRANEGA V UJU.

(Konec.)

Delovanje odsekov.

Po teh pozdravih so odšli odseki na delo v svoje posebne lokale, da so med plenarnim zborovanjem pripravljali predloge in materijal za skupščino.

Referati.

Nato je skupščina prešla na dnevni red. Prvi referat je podal g. Milojevič, učitelj iz Zagreba o temi: »Osnovna načela za novi učni načrt in program osnovnih šol z ozirom na današnji program in narodno zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev.« Referent zahteva, da mora biti ves pouk edinstven in nacionalen. Treba je delati na to, da se čimprej sprejme zakon o osnovnih šolah in da se izvrši unifikacija učnega načrta in programa.

Nato je prof. zagrebškega učiteljska tamošnji poverjenik UJU g. Josip Skavič, pedagog in zaslužni narodni delavec, čital svoj referat: »O verskem pouku v ljudskih šolah.« Njegova izvajanja so bila zelo stvarna in po pledirala za to, da naj tudi verouk poučujejo le učitelji in ne duhovniki. To svojo zahtevo je predavatelj utemeljeval predvsem iz razloga narodne kulture. Današnja teorija, da smo trije narodi, prihaja tudi odtod, ker verouk poučujejo duhovniki, ki delijo naš narod po verskem prepričanju, a se ne ozirajo na narodno kulturo in na narodne svetinje. Predavatelj je nato navajal pedago-

ške razloge in citiral več idejnih misli velikega Masaryka, ki pravi, da je šolstvo ravno sedaj v drugem štadiju razvoja, ker se emancipira od cerkve. Naloga vsakega kulturnega človeka je, da se bori za popolno podržavljenje šolstva.

Pri drugi temi se je nabralo v dvorani posebno mnogo duhovščine obeh veroizpovedi. K besedi se je oglasil tudi katoliški duhovnik g. Fabris — član UJU — ki je zagovarjal stališče duhovščine in katehetov. Debata o drugi temi je bila mestoma zelo burna in je trajala do večera še po šesti uri. Vsega je govorilo 32 govornikov.

Debata je bila jako stvarna. Delegat sarajevskega učiteljsva g. Lazarevič je naglašal, da bi bosanskim učiteljem bilo otežkočeno poučevanje verouka radi tega, ker bi posamezni učitelji morali noučevati i katoliško, i muslimansko, i pravoslavno deco. Slovenska delegacija je naglašala, da vera in morala v Sloveniji pešata baš radi tega, ker se ne ozira na vero in moralo, ampak predvsem na politične uspehe, ter se vero zlorablja za cilje klerikalizma. V splošnem se pa slovenska delegacija ni izjavila v tem vprašanju, ker so mnenja zelo deljena, kdo naj poučuje verouk v šoli in se je vprašanje pustilo izven direktnih interesov glede rešitve.

POROČILA ODSEKOV.

Medtem so odseki predelali svoj elaborat. Predložil je svoje mišljenje najprej »izveštajni« odsek, nato odsek za predloge in zadnji je predelal svoj ma-

terijal odsek za izpremembo uradniškega zakona v smislu dopisa ministrstva pravde na UJU.

I. Odsek o delovanju UJU:

Predloženo in prečitano je bilo poročilo glavnega odbora o delu v proštem poslovnem letu, ki smo ga v celoti prinesli v zadnji številki »Učit. Tovariša«. Poročilo je bilo sprejeto soglasno. Pri debati o poročilo je bilo sklenjeno, da se odpošlje posebno spomenico udruženju italijanskih učiteljev, da se zavzamejo za človekoljubno zaščito jugoslovenskih učiteljev v Julijski Krajini, katere neprestano preganja fašistovski režim. Spomenica enake vsebine je bila odposlana tudi bolgarskemu učiteljstvu, da se zavzame za one naše rojake, ki jih preganja Cankova vlada.

Izveštaj blagajnika.

Skupščina UJU držana v Ljubljani 1923. god. donela je budžet za 1923-4. god. po kome se Odbor upravljao u ovoj godini.

Izvršni Odbor UJU odmah je počeo da razmišlja kako će u ovoj godini dobiti što više prihoda, te je izdao raspis Povereništvima i učiteljskim zborovima da odmah obnavljaju svoje zborove, da prikupljaju članske uloge, da se pretplaćuju na družinske listove: Narodnu Prosvetu i Učitelja, da se i škole pretplaćuju na ove

listove, da se prikuplja dug za Nar. Prosvetu, Učitelj i Predavač.

Da bi Udruženje imalo što više prihoda a svoje ciljeve što brže i bolje izvršivalo i da bi se zadovoljila jedna potreba. Izvršni Odbor je izdao ove godine Učiteljski Kalendar i na njemu dobio čistog prihoda 21.099.05 Din. Isto tako našampane su i članske karte i na njima je dobljeno čista prihoda 5.546.50 Din.

I ako smo se stari da prikupimo sve prihode predvidene budžetom, nismo bili u mogućnosti da to izvršimo. Pretplata za N. Prosvetu nije se mogla prikupiti koliko je budžetom predvideno, jer je manje dobijeno 14.135.60 Din, a izdaci su uvećani za 6.006.34 Din usled poskupljivanja hartije i štampe.

Pretplate na Učitelj prikupili smo više 12.009.05 Din, te smo mogli izdati više na Učitelj 5.395.55 Din, zbog poskupljivanja hartije i štampe.

Članarine smo prikupili do 15. jula 57.673.74 Din, a to je više 2.673.75 Din nego što je budžetom predvideno.

Za Predavač je prikupljeno 8.027 Din. Nismo mogli dobiti koliko je budžetom predvideno. Ostalo je da se iduće godine prikupi što više veresije za »Predavač« koja danas iznosi 15.773.50 Din.

Isto tako i Učiteljski Kalendar razaslat je na rasprodaju u vrednosti 16.568 dinara.

Ako naši rasprodavci Predavača i Učiteljskog Kalendara budu zauzmljiviji, blagajna UJU dobiće znatnu sumu novaca i od toga. Ako se dužnici — pretplatnici na Nar. Prosvetu i Učitelj budu odazvali našim pozivima i apelima i svoje du-

lim imenovana zemljevida neprimerno olajšata pripravo za zemljepisni pouk naše severne meje. Zakaj razmere, v katerih živimo, zahtevajo, da naš narod temeljito spozna vso lepoto in bogastvo naših obmejnih krajev, katere je toliko let tlačil tujec in si jih prisvajal. To je mogoče doseči le s temeljitim poukom na naših osnovnih šolah. Temeljito zemljepisnega pouka sloni vsekako na dobrih ročnih zemljevidih.

Tovariš Slavoj Dimnik in »Učiteljski dom« nameravata nadaljevati z izdajanjem ročnih zemljevidov za celo Slovenijo po kulturnih skupinah. S tem bo našim šolam in učiteljstvu brez dvoma zelo ustrezno. Ravnokar izšla zemljevida sta se razposlala vsem šolam, katere obsega njim teritorij, na ogled. Na zahtevo se pa pošljeta tudi drugim. »Učiteljski dom« je sklenil, da dá pri skupnih direktnih naročilih za šole pri zemljevidih 40% popusta od običajne knjigotrške cene, ki znaša po 10 Din komad. Tako je možno, da si ga nabavi vsak učenec.

Hren.

LISTEK.

Dva nova ročna zemljevida.

Domoznanstveni, zemljepisni in zgodovinski pouk se je v zadnjem času zelo razvil na naših osnovnih šolah. Poučuje se bolj temeljito in docela z drugih vidikov, kakor še pred desetimi leti. Zato se pa dosežajo prav zadovoljivi uspehi.

Žal pa, da zadenemo pri tem pouku na velike ovire. Nimamo skoraj nobenih učil. Podoželskim šolam dostikrat nedostaja velikih stenskih zemljevidov. Če jih pa še imajo, so večkrat že tako defektni, da so docela nerabni. Razen tega so na teh zemljevidih stare predvojne oblike držav in dežel, in že radi tega ne spadajo več v učilnico. Vesten učitelj si pomaga kolikor zna in more. Na stare zemljevide začrtuje nove meje, riše zemljevide sam in pripravlja skice na papir in stensko tablo, učenci prerinjujejo itd. Vse to stane mnogo truda in časa, kljub

gove poslali blagajni UJU dobiće se velike sume novaca. Čudnovata je pojava kod našeg učiteljstva, da N. Prosvetu prima 5.500 pretplatnika, a ne plaća je uredno ni polovina, te zbog toga ima duga za N. Prosvetu 254.704, za Učitelja 135.385.

I ako smo imali naročito lice, koje je ove godine prikupljalo veresiju za N. Prosvetu i Učitelja, i ako smo prikupili dosta veresije, ipak se većina dužnika nije odazvala, niti je svoj dug isplatila.

Za učiteljsku skupštinu u Ljubljani utrošeno je 44.044 Din. i ako budžetom predviđeno da se utroši 50.000. Za održavanje veze sa povereništvima, učit. zborovima i dr. budžetom je predviđeno da se utroši 10.000 a mi smo utrošili 9.423 dinara.

Nepredviđeni troškovi po budžetu su 25.000, a mi smo utrošili 24.394.51, odakle je kupljena kasa i kancelar. nameštaj za 19.737 Din.

Predviđeni prihodi budžetom ne mogu uvek da se prikupe, a rashodi su stalni i još se uveličavaju te će Odbor biti prinuđen da povisi cenu za N. Prosvetu i Učitelja sa 1 Din mesečno, a da predloži skupštini da se i članarina povisi od 6 na 10 Din godišnje.

Ove godine iznosimo bilans UJU iz koga se vidi celokupna imovina Udruženja, primanje — izdavanje, kao i razna dugovanja.

Iz ovoga bilansa vidi se, da je na dan 15. jula 1924. god. imovina Udruženja UJU bila 526.030.22 Din; da je od toga na dugu od Predavača 15.773.50 — Učit. Kalendar 16.568.

U idućoj godini nastaje se da se od duga što više prikupi, a verujemo da će se i dužnici odazvati i svoj dug isplatiti, a to će biti čista dobit UJU, jer su svi izdaci preko budžeta mireni iz viškova drugih budžetskih pozicija.

U izdacima bili smo veoma štedljivi i potrošili smo samo onoliko, koliko je moralo da se utroši.

Budžetom za 1923-4. god. predviđeno je da se primi 530.600 Din a mi smo prikupili 618.918.95 Din. Više je primljeno 88.318.95 Din.

Budžetom je predviđeno da se utroši 522.100, a mi smo utrošili 592.143.48 dinara. Više je utrošeno 70.043.48 dinara zbog toga, što je ove godine za štampanje Učiteljskog Kalendara utrošeno 68.700.70 Din, što nije u budžetu predviđeno ovaj izdatak; ali čineći ovaj izdatak mi smo za kalendar primili 89.799.75 Din a za članske karte 7.910.50 Din te smo time preko izdataka dobili čista prihoda 26.645.55 dinara.

U ovoj godini primljeno je svega 618.918.95
Saldo gotovine od prošle godine 33.869.75

Svega 652.788.70
Ove godine utrošeno je 592.143.48

Saldo gotovine na dan 15/7 1924. 60.645.22

Proračun UJU za bodoće upravno leto.

Prejemki:

Pretplata na N. Prosvetu sa povišenom cenom od 1./I. 1925 g. na 84 Din	315.000
Naplate veresije za N. Prosvetu	20.000
Pretplate za Učitelja	136.000
Članarine povećane na 10 Din	95.000
Naplata duga od Uč. Kalendara	8.000
Naplata duga od Uč. Predavača	2.000
Utemeljačkog uloga	200
Pomoć od Učit. Zadruga A. D.	3.700
Kamata na novac dat na štednju	1.000
Pomoć, zabave i dr. prihodi	68.000

Svega 648.900
Saldo gotovine od 15. jula 1924 60.645

Svega 709.545
Kad se oduzme izdatak u 610.600

Onda ima viška 98.945

Izdatki:

	N. Prosv.	Učitelj
Hartija	78.000	35.000
Štampa	165.000	66.000
Saradnja	15.000	8.000
Pošta, podvoz, zavoji i dr. izdaci	18.500	3.400
Državi poreze i štamparije adresa	10.700	1.000
Nepredviđeni troškovi	7.000	3.000
Plata uredniku	12.000	7.000
Plata korektoru	7.200	
Plata administratoru	7.200	
Plata ekspeditoru	12.000	7.200

Svega 332.600 130.600

Drugi izdaci.

Kancelar. troškovi	1.500
Ogrev, osvetljenje i voda	5.000
Pošta, telegraf i telefon	1.500
Održavanje veza sa povereništvima i zborovima	10.000
Skupština u Dubrovniku	60.000
Nepredviđeni troškovi	25.000
Plata blagajniku	14.400
Plata sekretaru	12.000
Plata pisaru	7.200
Plata poslužitelju	10.800

Svega 147.400

Pregled izdavanja.

Za Nar. Prosvetu	332.600
Za Učitelja	130.600
Za druge izdatke	147.400

Svega 610.600

Poročilo pregledovalcev računov.

Poverenjem III. Skupštine Udruženja Jug. Učiteljstva izabrani su za članove Nadzornog Odbora gg.: Svetislav A. Ivković, Zivko Jovanović, Miloš Milošević, Matija Ljujić i g-ca. Julijana Gmizovičeva.

U početku rada odbor se konstituisao izabравši sebi za predsednika g. Svetislava A. Ivkovića a za sekretara g-cu. Julijanu Gmizovičevu.

Na osnovu društvenih pravila Nadzorni Odbor ima cast podneti IV. Skupštini Udruženja Jugoslovenskog učiteljstva svoj izveštaj za vreme od 15. jula 1923. do 15. jula 1924. god.

Treća skupština Udruženja Jug. Učiteljstva primila je budžet za ovu godinu, kojim je predvidela prihode i rashode. Pregledajući račune Nadzorni Odbor je glavnu pažnju obratio na to: da li je kretanje Glavnog Odbora bilo svugda u granicama predviđenim budžetom, naročito u pogledu rashoda. Stojeći na tom gledištu Nadzorni Odbor se uverio: da je Glavni Odbor u pogledu rashoda skoro u svima predviđenim pozicijama učinio izvesne manje ili veće uštede, sem u dve pozicije, gde je učinjen veći izdatak no što je predviđeno i to na Narodnu Prosvetu (u sumi 6.006.34 Din) i na družinski list »Učitelj« (u sumi 5.395.55 Din).

Ovaj višak izdatka, iziskivala je sama neophodna potreba, usled poskupljivanja hartije za štampanje družinskih listova i on je isplaćen sumom iz onih pozicija rashoda, koje nisu utrošene, jer nije bilo potrebe, da se i one sve utroše. Ovim većim izdacima nije prekoračena celokupna suma izdataka predviđenih budžetom.

U budžetu nisu predviđene dve pozicije, kako na strani primanja tako ni na strani rashoda a to su: prihodi od Učiteljskog Kalendara za 1924. g., u sumi 89.799.75 Din in od članskih karata, u sumi 7.910.50 Din. Isto tako nisu predviđeni rashodi po ovim dvema pozicijama; i to na štampanje kalendara (u sumi 68.700.70 Din) i na štampanje članskih karata u sumi 2364 Din. Ovi izdaci učinjeni su iz prihoda od prodaje istih kalendara i članskih karata. Na ovom poslu Udruženje je imalo čiste dobiti 21.099.05 Din.

Pregledajući mesečne račune prihoda i rashoda Nadzorni Odbor našao je: da su sume prihoda kao i rashoda pravilno za-

vođene i razvođene po računskim knjigama i da su računi u svemu tačni i ispravni.

U toku napred označenog vremena izdato je iz družinske blagajne 592.143.48 Din a za isto vreme primljeno je 618.918.95 dinara. Kad se celokupnom godišnjem primanju doda saldo gotovine iz prošle godine u 33.869.75 Din onda družinska imovina na dan 16. jula tekuće godine iznosila je 652.788.70 Din.

Kad se celokupna suma rashoda u 592.143.48 Din odbije od sume prihoda 652.788.70 Din onda se vidi da družinska imovina na dan 16. jula ove godine iznosi 60.645.22 Din. Ova imovina nalazi se: na priplodu u zavodu 52.011.92 Din; u lozovima 7% državnog zajma 5000 Din i u družinskoj kasi 3.633.30 Din.

Na osnovi svega izloženog Nadzorni Odbor nalazi da su računi tačni i ispravni te prema tome predlaže IV. Skupštini Udruženja Jug. Učiteljstva da izvoli razume primiti i dati razrešnicu blagajniku, Glavnom i Nadzornom Odboru.

III. Odbor za predloge, ki je tudi izdejtal svoj materijal je na to podal predloge:

Ljudi pri predlogih je bila mestoma burna debata. Predlogi so bili s primernimi dopolnili sprejeti in jih priobcimo v eni prihodnjih števil.

IV. Odsek za činovniški zakon je zadnji predejal gradivo, ker je bilo najobsežneje.

Sprejeti so bili predlogi za izpremembo uradniškega zakona in razvrstaine uredbe s primernimi dodatki, kar tudi priobcimo v eni prihodnjih števil »Učit. Tovariša«.

Lep napredek UJU.

PREGLED ČLANSTVA I DELOVANJE DRUSTEV.

	društvo	članov
Povereništvo Beograd	112	5156
« Zagreb	43	1960
« Ljubljana	32	2486
« Sarajevo	31	737
« Split	14	763
Ukupno:	232	11102

U prošlog godini u Organizaciji UJU bilo je 213 učitelj. društava sa 10.208 članova. Iz gornjega se pregleda vidi da je u ovoj godini prinovljeno 29 učiteljskih društava sa oko 900 članova. Prema tome priraštaj je znatan, kako u broju društava tako i u broju članova (oko 10%). Organizacija naša vidno napreduje iz godine u godinu i ako ne onim tempom kako bi se moglo poželeti.

Ako bi se uzeo u obzir i onaj broj društava i članova koji nisu u svemu ispunili svoje dužnosti prema Glavnom Odboru i Povereništvu shodno članu 29. Pravila UJU te zbog toga i nisu ovde registrovana, onda bi se broj članova svakako popeo na 12.000. A to su pune 2/3 svih učitelja-ca u celoj zemlji.*

Konstatujemo s radošću ovaj skroman priraštaj društava i članova u našoj organizaciji u ovoj godini sa iskrenom željom, da u idućoj godini vidimo sve drugove i drugarice u našoj zajednici, kako bi naš organizovani stalež poslužio drugima za primer a školi, nastavi, Otadžbini i nama samima na korist. Stoga s pravom očekujemo od strane povereništva još jaču agilnost u radu oko obrazovanja novih društava, a od svih drugova (još neudruženih) bolje shvatanje važnosti naše organizacije i potrebu za stupanje u nju.

1. Promene u Izvršnom Odboru. U toku godine g. Proka Damjanović dao je ostavku na članstvo u Izvršnom Odboru. Na njegovo mesto došao je zamenik g. Pavle Simić, učitelj iz Beograda. Na mesto g. Jovana P. Jovanovića, koji duže vreme nikako nije dolazio na sednice Izvršnog Odbora, došao

* Prema objavljenoj statistici prošle godine bilo je 17.300 učitelja-ca u Jugoslaviji.

je po odluci Šireg Glav. Odbora zamenik g. Jovan Telebaković, učitelj iz Beograda.

2. Izvršni Odbor. Izvršni Od. UJU održao je u ovoj godini 48 sednica redovnih i vanrednih, u kojima su svršavani poslovi o kojima je govoreno u kratkim potezima u prednjem delu Izveštaja. Zapisnici sa tih sednica objavljivani su redovno preko »Nar. Prosvete«.

Osem toga i Širi Glav. Odbor UJU iz cele zemlje sazvan je 16. decembra 1923. god. u Beogradu. On je imao tri sednice. Zapisnici tih sednica takode su objavljeni preko »Nar. Prosvete«, a o odlukama i rezolucijama donetim na tim sednicama bilo je takode govora napred.

Širi Glavni Odbor trebalo je bar još jednom s proleća pozvati, jer je to i neophodno potrebno bilo alj nije učinjeno iz čisto materijalnih razloga, jer naše Udruženje još neprestano materijalno slabo stoji, da bi moglo podneti izdatke i oko toga drugog saziva Šireg Glav. Odbora.

3. Rad Izvr. Odbora s povereništvima. U ovoj godini Izvršni Odbor je imao živu prepisku sa svima svojim povereništvima, osobito sa povereništvom Sarajevo i Ljubljana, čiju aktivnost naročito ističemo.

Povereništva su činila razne predloge od opšte vrednosti i podnosila pojedite molbe, koje je Izvr. Odbor sprovedio Gospodinu Ministru Prosvete i drugim nadležnima, starajući se svakad da i pismeno i lično utiče da se stvari za koje se moli što pre i što povoljnije svrše. I u većini slučajeva to je bilo s uspehom. Kao što se iz ranijeg dela Izveštaja vidi.

4. Rad sreskih učiteljskih društava. Iz Izveštaja pojedinih društava, koje je Glav. Odbor dobijao preko povereništava ili neposredno, vidi se da je njihov rad u ovoj godini bio mnogo obilniji, a sastanci njihovi češći no u prošloj godini. Jedan dobar znak na bolje, što nas raduje.

Društva su se na svojim sastancima bavila raznim aktuelnim problemima i pitanjima, koja zadiru u materijalne interese učiteljstva.

Na prvo mesto gotovo sva društva raspravljala su o novom činovničkom zakonu, razvrstavanju učitelja po njemu, i bavila se pitanjem pravičnosti određivanja ličnih i porodičnih dodataka.

Isto tako mnoga društva raspravljala su aktuelno pitanje »Klerikalizam i Škola«, koje je Beogradski Učiteljski Zbor pokrenuo i koje je zbog neobične svoje važnosti u današnjim prilikama stavljeno na dnevni red za IV. Učiteljsku Skupštinu u Dubrovniku.

Primeru radi navešćemo ovde nekoliko takvih aktuelnih pitanja, koja su učiteljska društva na svojim zborovima pretresala:

- a) Traženo je da se besplatno daju učenicima svi udžbenici i pisaci i crtači pribor. (Bos. Dubica);
- b) Predlagano je ukidanje mehana po selima iz vrlo pojmljivih razloga;
- c) Raspravljano je o višem pedagoškom obrazovanju učitelja;
- d) o kažnjavanju dačkih roditelja za neuredno šiljanje dece u školu;
- e) Pretresano je pitanje celibata učitelja u Bosni itd. A osim toga obrazovani su odbori: Jadranske Straže, Crv. Krsta, Sokolska Društva itd. Skupljeni su prilozima za Invalidski Fond, i učiteljsku siročad itd.

Pada u oči da se većina sreskih učiteljskih društava u toku ove godine bavila manje više pitanjima materijalne prirode, a mnogo manje pitanjima pedagoškim i stručnim, koja se odnose na školu i samu nastavu. Želeti je da u idućoj godini naše učiteljstvo na svojim zborovima u većoj meri tretira čisto školska i vaspitna pitanja i probleme. Mi priznajemo da su prilike dosada takve bile, da su na dnevni red morala stavljati pitanja one prve prirode. Nadamo se, da će se u narednoj godini moći i hteti više raditi i u ovom drugom pravcu.

NAROČAJTE VSE ŠOLSKE POTREBŠČINE

UČITELJSKI TISKARNI IN TVORNICI UČIL IN ŠOLSKIH POTREBŠČIN

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA ULICA 6.